

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm
m.registrator@regeringskansliet.se
liisa.viinamaki@regeringskansliet.se

Remiss Statens jordbruksverk och Naturvårdsverket av regeringsuppdrag på förslag om förstärkta åtgärder mot artskyddsbrott (dnr.M2015/04292/Nm).

Ulriksdal 13 september 2016

Världsnaturfonden WWF vill här lämna följande remissvar på Statens jordbruksverk och Naturvårdsverket av regeringsuppdrag på förslag om förstärkta åtgärder mot artskyddsbrott.

Frågorna kring illegal handel med vilda djur och växter har under de senaste fem åren lyfts till högsta politiska nivå runt om i världen. Det har resulterat i en FN-resolution ("Tackling illicit trafficking in wildlife" (2015-07-30)) om vad världens länder bör vidta för åtgärder för att minska den illegala handeln med vilda djur och växter. Resolutionen pekar också på att människor och länder kan drabbas hårt på grund av den organiserade internationella handeln med vilda djur och växter. Sverige bör med all kraft arbeta för att FN-resolutionens beslutade åtgärder genomförs här och i övriga delar av världen, inte bara för djurens och växternas skull utan också för människor och länder!

Sverige har länge haft en av de bästa lagstiftningarna i världen mot illegal handel med vilda djur och växter. Den är dock 15 år gammal och i stort behov av en uppfräschning. Inte minst bör tillsynen ses över för att fånga upp den växande näthandeln med vilda djur och växter, som knappt existerade när lagstiftningen blev till.

Statens jordbruksverks och Naturvårdsverkets redovisning av regeringsuppdrag på förslag om förstärkta åtgärder mot artskyddsbrott har hamnat rätt i tid. Det är nu viktigt att Sverige följer med strömmen och gör en genomlysning av läget med denna rapport som grund samt att regeringen och berörda myndigheter genomför de förslag till förbättringar som framförs. Den av EU beslutade handlingsplanen omfattas till största delen av de analyser och förslag till åtgärder som rapporten ovan redovisar.

Sverige bör snarast genomföra det som anges i FN:s resolution, för att inte komma efter i detta viktiga arbete.

WWF har i en debattartikel den 18 november 2015 uppmanat regeringen att vidta åtgärder för att komma vidare i arbetet med att minska den illegala handeln med vilda djur och växter.

WWF vill att regeringen beslutar om en handlingsplan för de åtgärder som behöver genomföras. Vi uppmanar regeringen att vidta följande åtgärder:

- Besluta om att uppdatera den nu 15 år gamla artskyddsförordningen samt berörda delar jaktlagstiftningen.

- Införa krav på tillstånd för förvaring av äggsamling.
- Utvärdera ålens situation i Sverige vad gäller status, fiskets omfattning och betydelse för både ål och människor, samt förvaltningens genomförande och kontrollen av efterlevnaden av bestämmelser som rör fisket, försäljningen och exporten.
- Se till att den omfattande näthandeln med vilda djur och växter övervakas, genom att besluta om myndigheternas ansvarsfördelning för detta arbete.
- Ge handeln med vilda djur och växter ökade resurser för tillsyn och utredning.
- Näringsdepartementet ska ge ett direktiv till Swedavia att upplåta plats för turistinformation om illegal handel med hotade djur på svenska internationella flygplatser.
- Se till att Sida bidrar med resurser för långsiktig och uthållig förvaltning av vilda djur och växter, vilket skulle minska tjuvjakt och illegal handel.

Länk till debattartikeln "Dags för Sveriges regering att ta ansvar för illegal handel med vilda djur och växter"

<http://supermiljobloggen.se/debatt/2015/11/dags-for-sveriges-regering-att-ta-ansvar-for-illegal-handel-med-vilda-djur-och-vaxter>

WWFs arbete utifrån förslaget om förstärkta åtgärder mot artskyddsbrott:

Remissinstanserna uppmanas att redogöra för sitt arbete utifrån förslagen i redovisningen av Regeringsuppdraget och här kommer WWFs bidrag kort sammanfattat i punktform.

WWF kommer att fortsätta att verka för att den handel som sker med vilda djur och växter sker på ett uthålligt sätt och att den handel som förekommer är laglig. Det kommer att ske genom bl.a. följande arbete:

Sverige:

- Information till människor om de regler som gäller för handel med vilda djur och växter.
- Informera turister om att låta bli att köpa olagliga souvenirer av vilda djur och växter och istället välja souvenirer av textil eller andra material som gynnar lokalt hantverk.
- Följa och stödja det arbete som myndigheterna gör för att stoppa illegal handel med vilda djur och växter.
- Analysera lagstiftning och andra regler för att identifiera brister och utarbeta förslag till förändringar i dessa.
- Uppvakta regeringen och föreslå förändringar i lagstiftning, medel till myndigheter samt instruktioner till myndigheter. Att införa ett tillståndskrav för att förvara äggsamlingar är en av punkterna som är enkel att göra och är viktig för att rättsvårdande myndigheter effektivt ska kunna arbeta med denna fråga.
- Uppvakta regeringen med förslag på att Näringsdepartementet ska ge ett direktiv till Swedavia att upplåta plats för information till turister på de stora flygplatserna i Sverige.
- Samla in medel för att stötta WWFs och TRAFFIC:s arbete med dessa frågor i olika delar av världen.

Internationellt:

- Fortsätta stödja WWFs och TRAFFICs internationella arbete för att få en hållbar handel med vilda djur och växter och stoppa illegal sådan. Detta samarbete är nu samlat under WCI (Wildlife Crime Initiative). WCI har fyra hörnstolpar som arbetet utgår ifrån: Stop the Trafficking, International Policy, Stop the Buying och Stop the Poaching.

- Fortsätta stödja arbetet med att få slut på tjuvjakten på elefanter, noshörningar och tiger i Afrika och Asien. I detta arbete ingår också arbete med tigrarnas livsmiljöer samt konflikter med människor.
- Fortsätta att stödja och intensifiera arbetet med att minska efterfrågan på elfenben, noshörningshorn samt tigerdelar.

WWFs synpunkter på remissunderlaget.

WWF kan konstatera att rapporten är mycket genomarbetad och välskriven och innehåller på ett heltäckande sätt beskrivningar och analyser av området illegal handel med vilda djur och växter. Det som nu är viktigt är att dessa förslag realiseras av regeringen och berörda myndigheter.

De viktigaste områdena att utveckla är som rapporten anger:

- Uppdatera och modernisera lagstiftningen. Det innebär genomgång av artskyddsförordningen samt en jämförelse med jaktlagstiftningen för att ta bort dubbellagstiftning och täcka igen glapp som finns.
- Tydliggöra olika myndigheters ansvarsområden och avgränsningar för tillsynen.
- Tydliggöra olika myndigheters ansvarsområden och avgränsningar för information samt utbildning mellan myndigheter.
- Tydliggöra olika myndigheters ansvar för information till verksamhetsutövare och till organisationer och privatpersoner om de regler som gäller.
- Myndigheterna bör utifrån lagstiftningens instruktioner samordna arbetet med att stoppa artskyddsbrott.

Detaljerade synpunkter på förslaget:

Kapitel 1:

Inga synpunkter. Bra sammanfattning.

Kapitel 2.

Inga synpunkter. Bra beskrivningar.

Kapitel 3.

Inga synpunkter. Bra beskrivningar.

Kapitel 4:

4.1 – 4.2 Nulägesbeskrivning samt förstärkta åtgärder mot artskyddsbrott:

Bra beskrivningar av de olika delarna i brottsbekämpningen. WWF vill särskilt framhålla att myndigheternas tillsyn och kontroll samt samarbete är viktiga för att upptäcka artskyddsbrott. Här är nyckeln till ett framgångsrikt arbete.

4.3 Nya verktyg och lagstiftning m.m. som stödjer brottsbekämpning och tillsyn:

WWF anser att ett nationellt register över CITES A- och B-listade levande djur samt märkningskrav skulle vara ett effektivt verktyg i myndigheters tillsyn. Ett sådant bör absolut utredas och sedan genomföras.

Skadestånd till staten för artskyddsbrott enligt den finska modellen bör utredas närmare och genomföras. Skadestånden ska då vara av den storleksordningen att de avhåller från brott.

Som också utredningen påpekar är den svenska artskyddsförordningen nu ofullständig efter att varit i kraft i 15 år. Den måste uppdateras så att den är modern och uppfyller den funktion som den skall ha idag. Bl.a. måste Internetövervakningen inkluderas i tillsynen och myndigheternas samarbete och avgränsningar framgå av lagstiftningen. Som ovan nämnts så måste också ett tillståndskrav för förvaring av äggsamlingar införas för att effektivisera myndigheternas tillsyn och utredning av sådana brott.

5 Länsstyrelsernas tillsyn och Naturvårdsverkets tillsynsvägledning:

Länsstyrelsernas tillsyn och kontroll samt vägledning är viktiga delar i systemet att upptäcka artskyddsbrott. Det är en av nycklarna till ett framgångsrikt arbete. Variationen i ambitioner och arbetsinsatser varierar mycket och nivån hos de länsstyrelser som lägger minst resurser på detta arbete måste höjas.

Regeringen måste i lagstiftningen avgränsa olika tillsynsåtgärder och det mest brännande är Internet där en stor del av artskyddsbrotten går att finna. Här bör anges vem som har huvudansvaret för spaning och tillsyn samt ansvar för att misstänkta brott följs upp.

För Världsnaturfonden WWF

Håkan Wirtén
Generalsekreterare

Mats Forslund
Expert